

Instrukcja wdrożeniowa innowacji społecznej

Projektodawca

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną

Innowator:

Miasto i Gmina Sztum/ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie.

Tytuł projektu:

„Masz wpływ na własne życie- animacja drogą do samodzielności”.

Nazwa produktu finalnego:

„Animacja drogą do samodzielności”.

Innowacja społeczna była testowana w ramach projektu POWER.04.01.00-00-I053/15 pt. „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

1. Krótki opis innowacji społecznej - informacja o produkcie i jego zastosowaniu.

Innowacja społeczna pn. „Animacja drogą do samodzielności” ma na celu uzupełnianie oraz wzmacnianie dotychczasowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Kluczowym elementem innowacji społecznej jest animator osoby z niepełnosprawnościami. Zadaniem animatora jest wsparcie osoby w codziennym funkcjonowaniu, m.in. w załatwianiu spraw urzędowych, robieniu zakupów, poszukiwaniu niezbędnych informacji, wspólnym przygotowywaniu posiłków oraz kształtowaniu umiejętności organizacji czasu wolnego. Zakres oferowanego wsparcia animatora jest stopniowo zmniejszany w wymiarze miesięcznym w celu zwiększenia swobody funkcjonowania osoby, jednakże wsparcie animatora w mniejszym wymiarze pozwala zapewnić poczucie pewności i wsparcia w pojawiających się sytuacjach trudnych. Zadaniem animatora jest również wdrażanie pomocy sąsiedzkiej. Dodatkową formą wsparcia są indywidualne spotkania z psychologiem i terapeutą, a także grupy wsparcia. Grupy wsparcia osób z niepełnosprawnościami, prowadzone są przy wsparciu animatora/psychologa, mają na celu nabycie umiejętności nawiązania wzajemnej relacji. Natomiast animatorzy, dzięki uczestnictwie w grupach wsparcia, mają możliwość dzielenia się napotkanymi trudnościami oraz wspólnego wypracowywania rozwiązań.

- Komu produkt pomaga?

Odbiorcami wsparcia oferowanego w ramach innowacji społecznej mogą zostać:

- osoby niepełnosprawne, posiadające orzeczenie o niepełnosprawności zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych bądź osoby z niepełnosprawnościami, które nie posiadają przedmiotowego orzeczenia;
- osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe bądź wspólne gospodarstwo domowe z innymi osobami;
- osoby nieposiadające rodziny bądź posiadające rodzinę.

Ponadto pośrednimi odbiorcami efektów otrzymanego wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami są m.in. ich faktyczni opiekunowie. Dzięki wsparciu animatora uczestnicy innowacji nabywają nowe umiejętności i pokonują dotychczasowe trudności, co pozwala im w większym wymiarze swobodniej i prawidłowo funkcjonować w środowisku lokalnym. Czas spędzany z animatorem jest równoznaczny czasem wolnym opiekunów.

- Na jakie potrzeby odpowiada?

Zakres oferowanego wsparcia skierowany jest do osób z niepełnosprawnościami, które potrzebują wsparcia drugiej osoby m.in. w czynnościach, w zakresie których brak umiejętności uniemożliwia im prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Oferowany zakres wsparcia ma na celu uzupełnienie oraz wzmocnienie dotychczasowe działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Odbiorcami innowacji powinny zostać osoby, które z uwagi na swój stan zdrowia, miejsce zamieszkania oraz trudności życia codziennego nie uczestniczą aktywnie w życiu społecznym. Osoby te potrzebują kogoś, kto poświęci im swój czas, wysłucha, pomoże w codziennym funkcjonowaniu. Wsparcie oferowane w ramach testowanej innowacji ma na celu usamodzielnienie osób oraz ich integrację ze środowiskiem lokalnym.

- Kiedy warto stosować?

Innowację należy stosować w celu dotarcia do osób, których stan fizyczny i psychiczny pozwala, przy zakresie oferowanego wsparcia, na samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym. Zakres oferowanego wsparcia pozwoli nabyć przez osoby z niepełnosprawnościami umiejętność pokonywania trudności towarzyszących im dotychczas w życiu codziennym. Jednocześnie pozwoli pozostać w środowisku zamieszkania i będzie działaniem profilaktyczno-edukacyjnym. W zakresie metodyki pracy animatora należy stwierdzić, iż jest ona ukierunkowana na wzmacnianie niezależności osób niepełnosprawnych i ich zdolności do niezależnego życia. Zwiększona liczba godzin wsparcia na osobę przyczyniła się do osiągnięcia lepszych rezultatów w odniesieniu do uczestników niż tradycyjne rozwiązania.

2. Minimalne wymagania organizacyjne, finansowe, techniczne.

- wymagania techniczne i lokalowe

Innowacja nie wymaga zasobów lokalowych i technicznych. Priorytetowym elementem innowacji są zasoby ludzkie, tj. specjaliści, którzy na co dzień będą świadczyli pracę w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnościami, co pozwoli na nabycie umiejętności i kompetencji w środowisku naturalnym uczestnika.

- wymagania finansowe

Koszt testowanej innowacji kształtuje się na poziomie 1000-1600 złotych na osobę miesięcznie w zależności od skali wsparcia w danym miesiącu, co wynika ze znacznej intensywności wsparcia - która jest zwiększona 3-4 krotnie w stosunku do tradycyjnych działań OPS. Wskazana wysokość kosztu jest wynikiem zapewnienia uczestnikom pokrycia wydatków związanych z wyjściem do kina czy restauracji, tj. zakup biletów wstępu, pokrycie kosztu usługi gastronomicznej. Zakupiono także gry planszowe, które były wykorzystywane podczas pracy z animatorem czy terapeutą jako forma kształtowania umiejętności organizacji czasu wolnego. Koszt wdrożenia opisywanej innowacji społecznej, która zakłada jedynie koszty zatrudnienia personelu, kształtowałyby się na poziomie od 1310,00 zł. do 235,00 zł. na 1 osobę miesięcznie. Koszt na uczestnika innowacji ulega comiesięcznemu obniżeniu z uwagi na zmniejszenie wymiaru wsparcia świadczonego przez animatora osoby z niepełnosprawnościami.

- wymagania organizacyjne

Konieczność zaangażowania pracownika merytorycznego instytucji/organizacji, który nadzorowałby przebieg procesu animacji.

3. Działania, jakie należy podjąć na rzecz wdrożenia innowacji społecznej.

Etap I. Zaplecze kadrowe i/lub rekrutacja pracowników.

Zatrudnienie/oddelegowanie personelu niezbędnego do prawidłowej realizacji innowacji, który w zakresie dotychczasowego doświadczenia zawodowego pracował/współpracował z osobami z niepełnosprawnościami. W ramach personelu konieczne jest zatrudnienie animatora (z uwzględnieniem zmniejszane wymiaru wsparcia: 24h/m-c, 20h/m-c, 16h/m-c, 12h/m-c, 8h/m-c, 4h/m-c, 2h/m-c), terapeuty (praca świadczona w wymiarze 1h/m-c dla każdego uczestnika przez okres udziału w innowacji) oraz psychologa (praca świadczona w wymiarze 1h/m-c dla każdego uczestnika przez okres udziału w innowacji oraz prowadzenie grup wsparcia). Animator oraz psycholog uczestniczą również w diagnozie uczestników innowacji w wymiarze 2h/os. Wskazane jest również nawiązanie współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, który na co dzień pracuje również z osobami z niepełnosprawnościami (pracownik socjalny).

Załączniki: brak.

Etap II. Rekrutacja uczestników i/lub użytkowników.

Rekrutacja grupy docelowej (osoby z niepełnosprawnościami, prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe bądź wspólne gospodarstwo domowe z innymi osobami, nieposiadające rodziny bądź posiadające rodzinę). Informacja dotycząca oferty animacji środowiskowej osoby z niepełnosprawnościami zostaje umieszczona na stronach internetowych instytucji, profilach społecznościowych oraz rozpowszechniona w środowisku lokalnym (m.in. informacje w lokalnej gazecie, biuletynie, plakaty). Grupa docelowa zostaje wybrana na podstawie wypełnionych formularzy rekrutacyjnych.

Załączniki: wzory dokumentów rekrutacyjnych.

Etap III. Opracowanie planu wsparcia i jego wdrożenie.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy przez psychologa, animatora oraz pracownika socjalnego pracującego w środowisku osoby z niepełnosprawnościami (jeśli uczestnik innowacji jest klientem OPS) opracowany zostaje indywidualny plan wsparcia, który zawiera zestaw najważniejszych potrzeb, trudności, możliwości oraz preferencji osoby niepełnosprawnej. Plan wsparcia realizowany jest poprzez zmniejszany wymiar pracy animatora osoby z niepełnosprawnościami, a także psychologa i terapeuty. Dodatkowo organizowane są grupy wsparcia osób z niepełnosprawnościami i animatorów oraz piknik integracyjny.

Załączniki: Formularz diagnozy uczestnika innowacji; Formularz planu wsparcia uczestnika; Formularz ankiety „pre” i „post”; Formularz przebiegu procesu animacji; Formularz przebiegu spotkań z psychologiem i terapeutą; Arkusz obserwacji -sporządzony po każdym m-cu wsparcia świadczonego przez animatora.

Etap IV. Monitoring wsparcia.

W celu wprowadzania koniecznych zmian i prawidłowości oferowanego wsparcia konieczne jest zaangażowanie pracownika merytorycznego instytucji/organizacji, który będzie nadzorował przebieg procesu animacji.

4. Możliwości pozyskania finansowania

W celu stosowania innowacji niezbędne jest zabezpieczenie środków finansowych na wynagrodzenia dla kadry zaangażowanej w realizację wsparcia oraz organizację spotkania integracyjnego. Finansowanie takich wydatków może być realizowane w oparciu o środki własne instytucji/organizacji/stowarzyszeń z uwzględnieniem ich wewnętrznych przepisów i zaplecza finansowego. Innowacja może być częściowo finansowana również ze środków projektowych PFRON, Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, ASOS lub Europejskiego Funduszu Społecznego. Możliwe jest też finansowanie innowacji w ramach środków własnych jednostek samorządowych, jeżeli wynika to ze strategii gminy.

Dotychczasowe wsparcie OPS w dużej mierze kierowane było do osób bezrobotnych i ubogich. W związku ze zmianą dysfunkcji osób, m.in. korzystających z pomocy społecznej (tj. wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami czy długotrwałymi chorobami), środki budżetowe mogą zostać przekazane na finansowanie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.